POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN

# KIERTOKIRJEKOKOELMA

**1943** **N:o 86**

**Sisällys: N:o 86.** Posti- ja lennätinlaitoksen pääjohtajan G. E. F. Albrechtin jäähyväistervehdys laitoksen henkilökunnalle.

N:o 86.

## Kiertokirje

### Posti- ja lennätinlaitoksen pääjohtajan G. E. F. Albrechtin jäähyväistervehdys laitoksen henkilökunnalle.

Huhtikuun 15 päivänä 1919 päivätyllä avoimella kirjeellä allekirjoittanut kutsuttiin ja nimitettiin postilaitoksen pääjohtajaksi ja toukokuun 30 päivänä 1927 päivätyn asetuksen nojalla minut siirrettiin posti- ja lennätinlaitoksen pääjohtajaksi. Postilaitoksen, sittemmin posti- ja lennätinlaitoksen pääjohtajana oloni on näin ollen käsittänyt ajanjakson, joka alkaa silloin kuin Suomi tuli itsenäiseksi valtakunnaksi ja päättyy tähän päivään.

Epäröin saadessani kutsun ruveta postilaitoksen pääjohtajaksi. Epäröintini aiheutui siitä, että sekä postilaitos, jonka johto vuodesta 1890 lähtien oli ollut Venäjän sisäministeriön alaisena, että lennätinlaitos, joka taas oli kokonaan venäläinen laitos ja jonka yhdistäminen postilaitokseen jo silloin oli pantu vireille, olivat laitoksia, joiden kehitys oli jäänyt takapajulle verrattaessa niitä muiden sivistysmaiden vastaaviin laitoksiin. Sittenkun kuitenkin postilaitoksen henkilökunta, sekä ylempi että alempi, oli kirjallisesti maan hallitukselle esiintuonut toivomuksen, että minut nimitettäisiin virkaan sekä oli saattanut tämän toivomuksen tietooni, vastaanotin tehtävän toivoen, että minulle näin osoitetun luottamuksen perusteella todellisesti voisin nostaa laitoksen takapajullaolostaan.

Suomen saavuttaessa vapautensa oli näin ollen postin, lennättimen, puhelimen ja radion toimialalla runsaasti työtä, jotta maamme, muista maista Venäjän vallan aikana jälkeenjääneenä, saattaisi mahdollisimman nopeasti päästä jälleen kehittymään muiden maiden tasalle.

Julistauduttuaan itsenäiseksi maamme liittyi maailmanpostiliittoon ja sai täten puhevallan postiasioissaan maailman neuvospöydän ääressä. Samalla maamme sai oman oikeuden tavallisten ja kirjattujen kirjelähetysten kansainväliseen vaihtoon. Madridin maailmanpostikongressissa vuonna 1920 maamme liittyi yleisiin kansainvälisiin sopimuksiin, jotka koskivat vakuutettujen lähetysten, pakettien, postiosoitusten, sanomalehtien ja aikakauskirjojen vaihtoa. Maailmanpostikongressissa Tukholmassa 1924, Lontoossa 1929 ja Kairossa 1934 tarkistettiin mainitut sopimukset ja postikoneistoa kehitettiin edelleen. Suomi liittyi yleisiin kansainvälisiin sopimuksiin, jotka koskivat rahainperimistä ja matkapostishekkejä, sekä ilmapostinkuljetusta koskeviin kansainvälisiin määräyksiin. Erikoissopimuksilla järjestettiin Suomen postisuhteet niihin maihin, jotka eivät olleet liittyneet yleisiin kansainvälisiin sopimuksiin. Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin kesken solmittiin yhteinen erikoissopimus, jossa mainitut viisi pohjoismaata postiasioissa lähemmin liittyivät toisiinsa. Useat nämä erikoissopimukset on nekin vuosien kuluessa tarkistettu, niitä on edelleen kehitetty sekä korvattu uusilla vastaavilla sopimuksilla.

Heti Suomen itsenäiseksi julistautumisen jälkeen annettiin uusi, postilaitosta koskeva asetus, jossa kollegiaalista periaatetta eräissä suhteissa ruvettiin soveltamaan lai-

toksen keskushallinnossa. Maailmanpostisopimuksen sekä yleiskansainvälisten sopimusten pohjalla annettiin vuonna 1924 asetus Suomen kotimaisesta postiliikenteestä siihen kuuluvine soveltamismääräyksineen. Edelleen julkaistiin vuosien kuluessa joukko johto- ja ohjesääntöjä postitointa varten. Kaikkien näiden asetusten, sekä johto- ja ohjesääntöjen avulla on maamme postihallinto järjestetty uuden ajan vaatimusten ja periaatteiden mukaisesti.

Muutama vuosi vapaussotamme päätyttyä, kun sodan maamme taloudelliselle elämälle tuottamat haavat oli jotakuinkin saatu umpeen ja postilaitos saatettu taloudellisesti tuottavaksi, ryhdyttiin parantamaan yleisön postipalvelua. Niinpä postinkantovuoroja kaupungeissa, kauppaloissa ja taajaväkisissä yhdyskunnissa on lisätty. Maan postiverkostoa on laajennettu. Maaseudun postinkulkua ja kirjeenkantoa on tehostettu. Postin kulkemien kilometrien lukumäärä 1919 vuoden lopussa oli 44,229,274 eli enemmän kuin 1,100 kertaa maapallon ympärys. Postin kulkemien kilometrien lukumäärä oli 1919 vuoden lopussa 19.8 miljoonaa. Tätä kilometrimäärää suuremmaksi ei postinkulku-vuodesta 1638, jolloin Suomen postilaitos perustettiin, siihen mennessä vielä ollut noussut. Vuosien 1919—1939 välisen, 20 vuotta käsittävän verrattain lyhyen ajanjakson kuluessa postin kulkemien kilometrien määrä niinmuodoin oli tullut 24.4 miljoonaa kilometriä suuremmaksi eli siis runsaasti kaksinkertaistunut siitä määrästä, mihin se oli noussut edellisten 280 vuoden kuluessa. Suuri joukko uusia postitoimipaikkoja on perustettu. Niiden lukumäärä (kiinteät ja liikkuvat) oli vuonna 1939 3,889. Seitsemänkymmentäkuusi uutta postitaloa, osaksi kaupungeissa osaksi maaseudulla, on joko rakennettu tai ostettu. Vuonna 1919 omistivat posti- ja lennätinlaitokset vain 8 taloa. Vanhoja postitaloja on uusittu ja saatettu ajanmukaiseen kuntoon. Uusia liikennehaaroja on otettu käytäntöön, joista mainittakoon linja-autoliikenne, rahainperimisliikenne ja matkapostishekkiliikenne. Eräitä tehtäviä, paitsi postisäästöpankkiliikettä, on varsinaisen postitoimen ohella uskottu laitokselle, kuten postisiirtoliike, kansaneläkeliike, leimamerkkien, valtionobligatioiden, radiolupien, huvien pääsylippujen y. m. myynti.

Linja-autoliikenne on varsinkin maaseudulla erikoisen tärkeä. Postinkuljetusajat eri asutusseutujen välillä ovat autojen tultua käytäntöön suunnattomasti lyhenneet ja postivuorot tihenneet. Postilaitos oli ensimmäinen, joka avasi linja-autoliikenteen maassamme. Se avattiin jo vuonna 1921, asettamalla postiliikenteeseen joitakin autoja. Vuonna 1939 kulki päivittäisessä liikenteessä postilaitoksen omilla autolinjoilla ristiin rastiin maassa 117 linja-autoa, jotka mainittuna vuonna taivalsivat 6,855,659 kilometriä, kuljettaen postia ja matkustajia runsain määrin. Sitäpaitsi on postilaitoksen palveluksessa satoja yksityisautoja.

Lentoliikenne, mikä sekin on otettu postilaitoksen palvelukseen, on suunnattomasti aikaa säästävänä ensiarvoisen tärkeä Suomen ja ulkomaiden välisessä postinkuljetuksessa. Ilmapostinkuljetus aloitettiin Suomesta käsin jo vuonna 1923.

Uudistus, minkä alaisena postilaitos näin ollen on ollut, on saanut aikaan sen, että postia on alettu käyttää yhä enemmän. Tämä selviää m. m. siitä, että postilähetysten lukumäärä, joka vielä vuonna 1918 nousi vain vähän yli 172 miljoonan, vuonna 1941 ylitti 466 miljoonan määrän.

Mitä tulee maamme lennättimen, puhelimen ja radion hallintoon, toimi lennätinlaitos, joka perustettiin vuonna 1856, aina maamme itsenäisyysaikaan saakka, kuten aikaisemmin mainittiin, täysin venäläisenä laitoksena. Heti Suomen itsenäiseksi julistautumisen jälkeen siirtyi mainittu venäläinen lennätinlaitos Venäjän viranomaisten rakentamine 3,463 kilometrin pituisine puhelinjohtoineen ja radiolennätinasemineen Suomen valtiolle. Kesäkuun 1 päivänä 1927 yhdistettiin postilaitokseen tämä lennätinlaitos, jonka puhelinyhteydet silloin olivat 8,477 kilometriä. Puhelintoimi oli muuten kokonaan yksityisten käsissä, jaettuna lukuisille eri yrityksille. Puhelinyhteyttä ulkomaille ei ollut olemassa. Radiolennätinasemien toimintapiiri supistui vain muutamiin satoihin meripeninkulmiin Suomenlahdelle ja Pohjanlahdelle.

Ottaen huomioon puhelintoimen suuren merkityksen maalle laskettiin jo seuraavana vuonna eli 1928 puhelinkaapeli Suomen ja ulkomaiden välille, jonka kautta maamme sai puhelinyhteyden muuhun maailmaan. Samaan aikaan ryhdyttiin laajentamaan

valtion puhelinverkostoa, mikä laajennustyö sen jälkeen on jatkumistaan jatkunut. Vuoden 1941 päättyessä oli posti- ja lennätinlaitoksen puhelinyhteyksien pituus 196,965 kilometriä eli lähes 5 kertaa maapallon ympärys. Sen lisäksi posti- ja lennätinlaitos on lunastanut sekä kaupungeissa että maaseudulla suuren määrän paikallispuhelinverkostoja keskuksineen; näitä on uusittu ja saatettu ajanmukaiseen kuntoon. Valtion puhelin- ja lennätinasemia on perustettu kautta maan, ennen kaikkea postitoimipaikkojen yhteyteen. Samoin on laajan saariston puhelintarpeesta huolehdittu. Vuonna 1938 laskettiin Suomen ja ulkomaan välille vielä toinenkin puhelinkaapeli palvelemaan ensi sijassa kasvavaa kansainvälistä puhelintarvetta mutta sen ohella myöskin tyydyttämään saariston tarpeita. Lennätinkoneistoa on uusittu ja nykyaikaistettu. Radioasemat on uusittu ja uusia on rakennettu lisää. Kaikki on varustettu koneistolla käytettäviksi lyhyitäkin radioaaltoja varten. Täten on radioasemien toimintapiiri laajentunut moninkertaiseksi; se ulottuu nyt valtamerille saakka, vieläpä niiden tuolle puolen. Eräät radioasemat on varustettu radiosuuntimislaitteilla. Paitsi radiosähkösanomia välittävät radioasemat radiopuheluja, joita voidaan välittää myös yleiseen puhelinverkostoon liittyneille puhelintilaajille. Mainita voidaan, että posti- ja lennätinlaitoksen radiohallinto myös käsittää ilmaradioasemat sekä laivojen radioasemien valvonnan. Tämän yhteydessä mainittakoon, että puhelinkeskustelujen lukumäärä valtion puhelinlaitoksen linjoilla vuonna 1939 nousi yli 18.3 miljoonan ja puhelusarjojen lukumäärä yli 30.9 miljoonan. Vastaavat luvut olivat vielä vuonna 1928 vain 1.5 ja 2.4 miljoonaa.

Mitä kansainvälisiin sopimuksiin lennättimen ja puhelimen alalla tulee, Suomi on liittynyt kansainväliseen lennätinliittoon. Edelleen Suomi on yhtynyt Pariisissa v. 1925 ja Brysselissä v. 1928 tarkistettuihin kansainvälisiin lennätin- ja puhelinohjesääntöihin sekä Washingtonissa v. 1927 tehtyyn kansainväliseen radiolennätinsopimukseen ynnä siihen kuuluviin ohjesääntöihin. Myöskin Madridissa v. 1932 tehtyyn kansainväliseen pikatiedoitussopimukseen ja siihen kuuluviin lennätin-, puhelin- ja radio-ohjesääntöihin Suomi on yhtynyt, samoin myöskin edellämainittuihin lennätin- ja puhelinohjesääntöihin Kairossa v. 1938 tehtyihin muutoksiin. Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin kesken on solmittu yhteinen erikoissopimus, jonka kautta nämä maat myöskin lennätin- ja puhelinhallinnon alalla lähemmin liittyivät toisiinsa.

Mitä posti- ja lennätinhallinnon taloudellisiin tuloksiin tulee, laitos vielä v. 1920 tuotti tappiota, jopa varsin huomattavaa tappiota, jos laitoksen menoarviota silloin, kuten myöhempinä vuosina, olisivat rasittaneet myöskin laitokseen sijoitetun pääoman kuoletus, laitoksen palveluksesta eronneiden vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain eläkemaksut ja valtionrautateille posti- ja lennätinlaitoksen omistamien posti- ja muiden rautatievaunujen kuljettamisesta suoritettava korvaus. Lyhyessä ajassa laitos kuitenkin saatiin taloudellisesti kannattavaksi ja vuodesta 1926 lähtien laitos on ollut taloudellisesti hyvinkin kannattava. Vuonna 1941 laitoksen tulot ylittivät sen menot, yllä erikseen luetellut menot mukaanluettuina, 159,080,904 markalla 41 pennillä. Laitoksen pääomaarvo oli samana vuonna 461,276,406 mk 38 p. Laitoksen äsken mainittu voitto 159,080,904 mk 41 p vastasi niinmuodoin 34.49 % pääoma-arvosta. Tämä voitto teki postin osalta 100,507,381 mk 98 p, puhelimen osalta 47,592,568 mk 89 p sekä lennättimen osalta 10,980,950 mk 95 p. Tällöin on huomattava, ettei posti- ja lennätinlaitos mainittuna vuonna 1941 vielä saanut mitään korvausta m. m. kuljettamistaan vapaakirje- ja postirahanvapautta nauttivista lähetyksistä (125,508,739 mk), mikä kuljettaminen postilaitoksen vielä silloin, kuten ennenkin, oli suoritettava ilmaiseksi eli siis saamatta yllä sulukkeisiin merkittyä tuloerää. Vuoden 1943 alusta lähtien postilaitokselle vihdoinkin on myönnetty oikeus saada korvaus muille laitoksille tekemistään palveluksista.

Ylläolevassa olen luonut katsauksen, joskin lyhyen, Suomen posti- ja lennätinlaitoksen kehitykseen siitä lähtien, jolloin Suomi tuli itsenäiseksi, aina vuoteen 1939 ja osaksi vuoteen 1941. Kuten katsauksesta selviää, on maamme postilaitoksen alalla vuodesta 1919 lähtien ja postilaitokseen yhdistettyjen lennätin- ja puhelinlaitosten alalla vuodesta 1927 lähtien suo-

ritettu voimaperäistä työtä näiden laitoksien kehittämiseksi.

Posti- ja lennätinlaitoksen alalla työskennellään yhä uuraasti. Hyökkäyssota, jonka Sosialististen neuvostotasavaltain liitto marraskuun 30 päivänä v. 1939 meitä vastaan aloitti, ja joka — lukuunottamatta lyhyttä n. s. rauhanaikaa — yhä jatkuu, on aiheuttanut sen, että uurastuksemme sen jälkeen ensi sijassa on kohdistunut ja yhä edelleen kohdistuu posti- ja lennätinlaitoksen hallintoaloilla maassamme suoritettavaan jälleenrakennustyöhön sekä myös siihen, että posti-, lennätin- ja puhelinyhteytemme niihin maihin, jotka eivät ole sodassa meitä vastaan, mahdollisimman suuressa määrin turvattaisiin ja helpotettaisiin.

Erotessani nyt posti- ja lennätinlaitoksen pääjohtajanvirasta olen laitoksen suurelle henkilökunnalle, joka, maamme saavuttaessa vapautensa, toivoi minun tulevan laitoksen päälliköksi, tahtonut antaa tämän lyhyen yleiskatsauksen laitoksen hallinnosta mainitusta ajasta lähtien aina tähän päivään asti.

Laitoksen henkilökunta ja sen etu ovat alati olleet lähellä sydäntäni. Minulla on senvuoksi erotessani laitoksen päälliköntoimesta ilo todeta, että se pitkällinen kamppailu, minkä yhdessä olemme suorittaneet palkkasuhteittenne parantamiseksi ja virka-asemanne kohottamiseksi, vihdoin on päättynyt voittoon. Vuoden 1942 alussa suoritettiin laitoksen toimipaikkojen uudelleen luokitus, jolloin useat toimipaikat, missä työtaakka ja myöskin tulot olivat lisääntyneet, koroitettiin ylempiin luokkiin kuuluviksi. Kuluvan vuoden 1943 alkaessa on laitoksessa suoritettu palkkauksien täydellinen uudelleenjärjestely, jolloin laitoksen kaikille sekä vakinaisille että ylimääräisille toimenhaltijoille on myönnetty huomattavasti koroitetut palkat ja suuri joukko ylimääräisiä toimia on vakinaistettu, minkä ohella ylimääräisillekin toimenhaltijoille on myönnetty eläkkeensaantioikeus.

Posti, lennätin, puhelin ja radio ovat eläviä, koko maailman käsittäviä laitoksia. Ne eivät koskaan saa joutua seisahduksiin. Niitä on alati edelleen kehitettävä ja parannettava, niiden on aina käytettävä hyväkseen kaikkia hyödyllisiä hallinnollisia ja teknillisiä keksintöjä, mitä maailmassa näillä aloilla tehdään. Tätä on pidettävä laitoksen hallinnon johtotähtenä vastakin.

Tänä päivänä, jolloin jätän laitoksen, joka nyt on kehittynyt muiden sivistysmaiden vastaavien laitosten veroiseksi, laitokseksi, joka maailmassa tunnetaan ja jota kunnioitetaan, muistelen teitä kaikkia laitoksen keskushallinnon, linjahallinnon piirikonttorien, posti-, lennätin-, puhelin- ja radiotoimipaikkojen viran- ja toimenhaltijoita sekä teitä kaikkia, jotka palvelette postivaunuissamme, maalaiskirjeenkanto-, linja-auto ja muilla postilinjoillamme sekä työkunnissamme kautta maan, missä tahansa tällä hetkellä liennettekin. Tervehdin teitä kaikkia lämpimästi ja toivotan teille virassanne ja omassa yksityiselämässänne menestystä ja onnea, samalla kun nyt lausun teille kaikille jäähyväiseni.

Helsingissä, 24 päivänä maaliskuuta 1943.

**G. E. F. Albrecht.**